

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 669/2506

นางอืด ดีสุทธิโจทก์ สิบตำรวจตรีไสย โสระสิงห์ล.

กฎหมายที่เกี่ยวข้อง ป.พ.พ. มาตรา 1536

ย่อ / หลักกฎหมาย

การที่บิดามารดาหย่ากันเอง และตกลงให้บิดาเป็นผู้ปกครองบุตรผู้เยาว์นั้น ตามปกติบิดาย่อมเป็นผู้จ่ายค่าอุปการะเลี้ยงดูบุตรตามควรแก่กรณี หากบิดาละเลยหรือประพฤติดมิชอบให้เห็นว่าไม่สมควรแก่หน้าที่จนบุตรนั้นหนีมาอยู่กับมารดาเป็นเหตุให้มารดาต้องจ่ายค่าอุปการะเลี้ยงดูไปก็ดี มารดาก็ไม่มีอำนาจฟ้องเรียกเงินนั้นจากบิดาได้ แต่มารดาอาจร้องขอต่อศาลให้ถอนบิดาจากการเป็นผู้ปกครองเสียได้โดยขอตั้งผู้ปกครองใหม่ แล้วใช้สิทธิเรียกค่าอุปการะเลี้ยงดูบุตรจากบิดาได้ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 1536

คำพิพากษา

โจทก์ฟ้องว่า โจทก์จำเลยแต่งงานกันเกิดบุตร ๔ คน ต่อมาเดือนมกราคม ๒๕๐๓ ตกลงหย่า แบ่งทรัพย์สินสมรสกันแล้วจำเลยรับรองว่าจะเลี้ยงดูบุตรทุกคน แต่นายทรงศักดิ์ อายุ ๑๗ ปี นายนิคม อายุ ๑๖ ปี ได้หนีจากจำเลยมาอยู่กับโจทก์โดยแจ้งว่าจำเลยไล่หนีมา เด็กทั้งสองอยู่ในวัยเล่าเรียน จึงขอค่าเลี้ยงดูบุตรทั้งสองที่ล่วงมาแล้ว ๗ เดือน รวม ๗๖๐ บาท และนับแต่วันฟ้องจนกว่าเด็กทั้งสองจะบรรลุนิติภาวะอีกเดือนละ ๒๐๐ บาท เพราะโจทก์แจ้งให้จำเลยทราบแล้ว จำเลยไม่มารับบุตรไปเลี้ยงตามสัญญา และฟ้องขอให้จำเลยออกค่าไถ่นามรดกอีก ๑ แปลง ที่เอาไปตีการันกับนายทองมา และแบ่งเงินสะสมของจำเลย ซึ่งเป็นสินสมรสแก่โจทก์ครึ่งหนึ่งด้วย จำเลยให้การว่า ได้เลี้ยงดูบุตรตามสัญญา แต่บุตรทั้งสองหนีไปอยู่กับโจทก์เพราะคิดถึงโจทก์ จำเลยไปรับกลับ โจทก์ไม่ส่งบุตรให้จำเลย กลับยุยงให้หลีกเลี้ยงเพื่อหวังเรียกครองเอาค่าเลี้ยงดู โจทก์จึงไม่มีสิทธิฟ้องเรียกค่าเลี้ยงดู เพราะโจทก์เลี้ยงดูบุตรเอาไว้อย่างดีโดยไม่มีสิทธิปกครอง สำหรับเงินสะสมตามระเบียบจะเพิกถอนได้ต่อเมื่อออกจากราชการ ส่วนที่ขอให้จำเลยออกเงินค่าไถ่มาครั้งหนึ่งนั้น จำเลยไม่ต้องรับผิด ศาลชั้นต้นเห็นว่า จำเลยมิได้เอาใจใส่ในเรื่องอุปการะเลี้ยงดูบุตรเท่าที่ควร โจทก์มีอำนาจฟ้องบังคับจำเลยให้ชำระค่าอุปการะเลี้ยงดูบุตรในกรณีนี้ได้ และเห็นควรให้เป็นเงินรวม ๖๑๐ บาท ส่วนหนี้เมื่อโจทก์ยังมีได้ชำระแก่เจ้าหนี้ จึงยังไม่อยู่ในฐานะที่จะรับช่วงสิทธิมาฟ้องไล่เบี้ยเอากับจำเลยได้ และเงินสะสมจะจ่ายเมื่อจำเลยออกจากราชการ โจทก์จึงไม่มีอำนาจฟ้องขอแบ่งขณะนี้ จึงพิพากษาให้จำเลยชำระเงินค่าอุปการะเลี้ยงดูบุตรทั้งสอง ๖๑๐ บาท และนับจากวันฟ้องอีกเดือนละ ๒๐๐ บาท จนกว่าบุตรจะบรรลุนิติภาวะ ค่าชอนนอกจากนี้ให้ยก จำเลยอุทธรณ์ว่า โจทก์ไม่มีอำนาจฟ้องเรียกค่าเลี้ยงดู ตามสัญญาหย่าระบุให้บุตรอยู่ในความปกครองของจำเลย หากบุตรไปอยู่กับโจทก์เป็นเหตุให้โจทก์มีภาระเลี้ยงดู โจทก์ก็ชอบที่จะฟ้องให้จำเลยรับบุตรมาเลี้ยงดูตามสัญญาหย่า หรือเห็นว่าจำเลยไม่สมควรเป็นผู้ปกครองเด็ก ก็ชอบที่จะฟ้องศาลให้เพิกถอนบิดาจากการเป็นผู้ปกครอง แล้วตั้งผู้ปกครองใหม่โดยเรียกค่าเลี้ยงดูจากจำเลย ทั้งการที่บุตรทั้งสองหนีไปอยู่กับโจทก์ก็ไม่ใช่เนื่องจากความผิดของจำเลย ศาลอุทธรณ์เห็นว่า จำเลยพร้อมที่จะปฏิบัติตามหน้าที่ของบิดาที่จะให้ความอุปการะเลี้ยงดูและให้การศึกษาตามสมควร หากแต่บุตรทั้งสองไม่ยอมอยู่กับจำเลยเอง ไม่ใช่ความผิดของจำเลย โจทก์ไม่มีอำนาจฟ้องเรียกค่าอุปการะเลี้ยงดูจาก

จำเลยในกรณีนี้ พิพากษาแก้ไขยกฟ้องทั้งหมด โจทก์ฎีกาว่า จำเลยเป็นบิดาของบุตรทั้งสอง จึงต้องเป็นผู้อุปการะเลี้ยงดูจนกว่าบุตรจะบรรลุนิติภาวะ แต่จำเลยปล่อยปละละทิ้งบุตรจนต้องหนีมาอยู่กับโจทก์ ซึ่งเป็นมารดาไร้ทรัพย์สินและไม่มีรายได้อะไร โจทก์จึงมีสิทธิฟ้องเรียกค่าเลี้ยงดูได้ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๑๕๙๔ ศาลฎีกาเห็นว่า ตามหนังสือหย่านั้น โจทก์จำเลยตกลงกันให้จำเลยเป็นผู้ปกครองบุตรทั้งสองที่โจทก์ฟ้องเรียกค่าเลี้ยงดู อำนาจปกครองบุตรดังกล่าวจึงอยู่ที่จำเลย ตามปกติจำเลยย่อมเป็นผู้จ่ายค่าเลี้ยงดูแก่บุตรซึ่งอยู่ในความปกครองของจำเลยตามควรแก่กรณี หากจำเลยละเลยไม่ทำการตามหน้าที่หรือประพฤติดูหมิ่นชอบให้เห็นว่าไม่สมควรแก่หน้าที่ โจทก์ผู้เป็นมารดาก็อาจร้องขอต่อศาลให้ถอนจำเลยจากการเป็นผู้ปกครองเสียได้ โดยขอให้ตั้งผู้ปกครองใหม่ แล้วใช้สิทธิเรียกค่าเลี้ยงดูจากจำเลยตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๑๕๓๖ แต่คดีนี้ยังมิได้มีการเปลี่ยนตัวผู้ปกครองจากจำเลยมาเป็นโจทก์ โจทก์จึงไม่มีสิทธิฟ้องเรียกค่าเลี้ยงดูจากจำเลย พิพากษายืน

องค์คณะ

ชวน สิงหกละ · คร้าม สีวาระวิโรจน์ · สำราญ ศิริพันธ์

ข้อความคำพิพากษาเป็นของศาลฎีกา · ที่มาของข้อมูล: deka.supremecourt.or.th · <https://thaideka.online/deka/669/2506>